

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств **Дніпропетровської**
області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року

**Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів**

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Дніпропетровської області** в I кварталі 2020 року свідчать про дуже стримані очікування респондентів щодо подальшого економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувалося помірне зростання цін та подальша девальвація національної валюти¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **уповільнення зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** третій квартал поспіль: баланс відповідей – 4.0% (у IV кварталі 2019 року – 21.1%) (графік 1), у цілому по Україні – 10.4%. Найвищі очікування у підприємств інших видів діяльності (баланс відповідей – 37.5%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, яка очікувала, що зростання споживчих цін не перевищить 6.0%, становила 64.5%, у цілому по Україні – 68.5%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжували називати витрати на виробництво та курсові коливання гривні до іноземних валют (графік 2);
- **подальшу девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 67.1% респондентів (у попередньому кварталі – 68.4%), у цілому по Україні – 65.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 9.2% (у попередньому кварталі – 13.9%) (таблиця), у цілому по Україні – 16.9%. Найоптимістичніші очікування – у респондентів добувної промисловості та інших видів діяльності (баланс відповідей – по 22.2%). Водночас керівники підприємств транспорту очікували погіршення фінансово-економічного стану;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 18.2% (у IV кварталі 2019 року – 11.8%). Обсяг реалізації продукції на зовнішньому ринку зменшиться: баланс відповідей – «мінус» 5.0% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 2.7%). У цілому по Україні очікувалося зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 23.0% та 17.5% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 7.4% і 10.6% відповідно (у попередньому кварталі – 2.9% і 7.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 2.4% і 14.1% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 8.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.1%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 3.9%. Найпесимістичніші очікування в респондентів сільського господарства (баланс відповідей – «мінус» 33.3%);
- **більш стрімке зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства** (баланс відповідей – 73.1%), порівняно з цінами на товари/послуги власного виробництва (баланс відповідей – 41.0%) (графік 6). Найвищі оцінки щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва – у респондентів переробної промисловості (баланс відповідей – 73.9%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 47.9% і 48.0% відповідно (у IV кварталі 2019 року – 41.1% і 54.7% відповідно) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежує недостатній попит. За оцінками респондентів, значно посилюється вплив нестабільної політичної ситуації (графік 5).

Дещо послабились очікування щодо зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити, надавали перевагу кредитам у національній валюті. Керівники підприємств відзначили посилення жорсткості умов доступу до банківських кредитів (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами залишалися основним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів (графік 10).

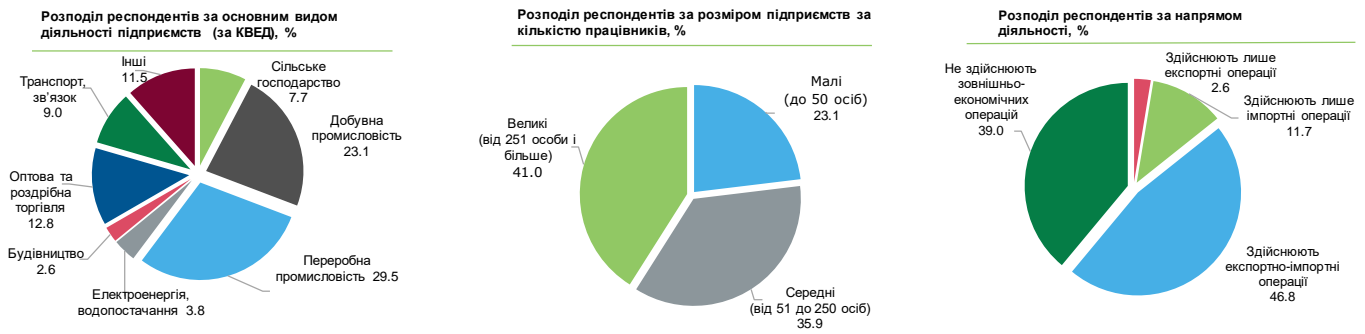
97.4% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий** третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 5.2% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 5.4%). У цілому по Україні респонденти позитивно оцінили фінансово-економічний стан своїх підприємств: баланс відповідей 9.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** залишається **нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 13.6% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 4.5%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 32.5% (у IV кварталі 2019 року – 21.9%). Найбільше вільних потужностей у підприємств торгівлі: баланс відповідей – 70.0%.

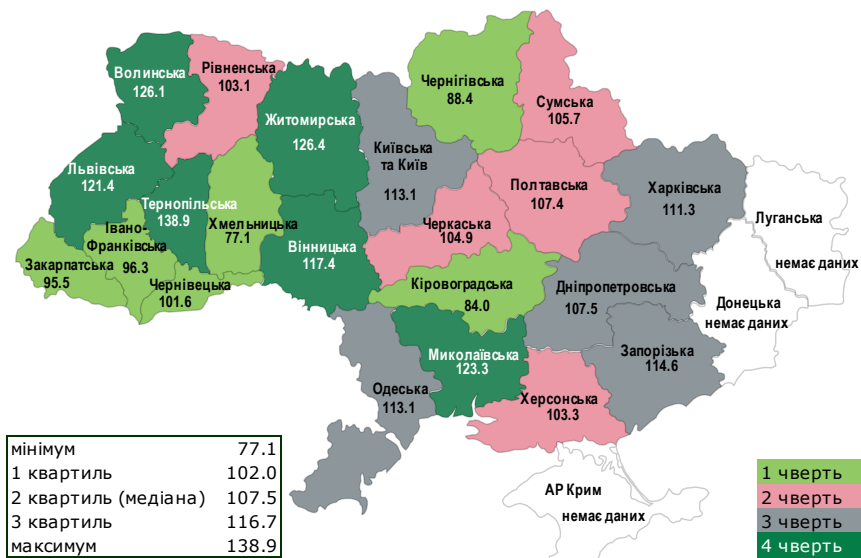
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 05 лютого – 03 березня 2020 року;
- опитано всього 78 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	7.4	12.3	8.6	13.9	9.2
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	17.6	19.4	18.1	11.8	18.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	13.6	16.7	13.0	2.9	7.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	26.1	19.1	20.0	7.0	10.6
кількості працівників	0.0	8.3	-8.3	-18.1	-8.0

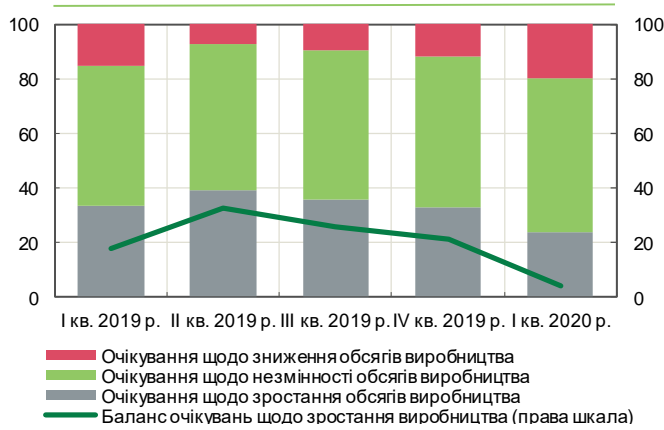
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

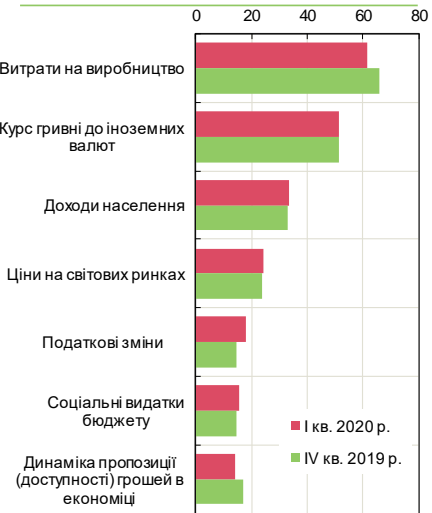
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

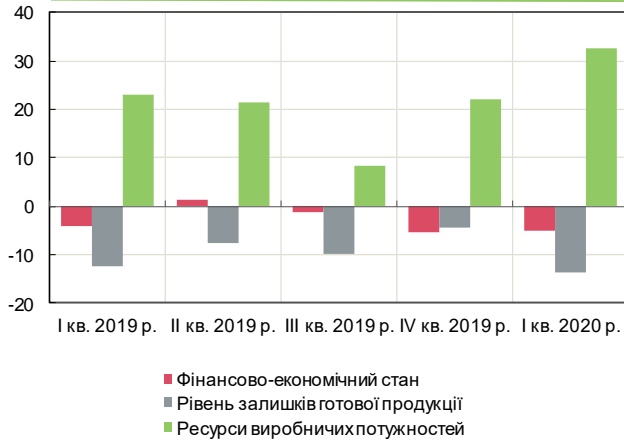
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

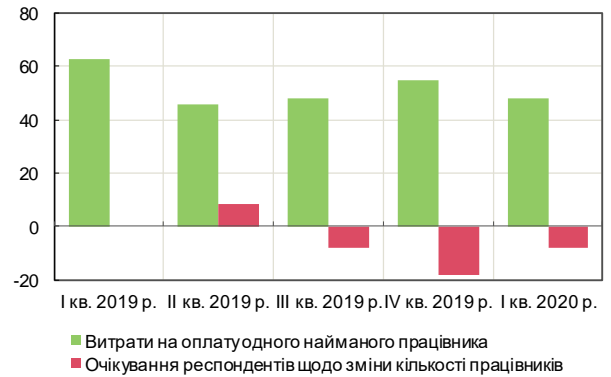
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

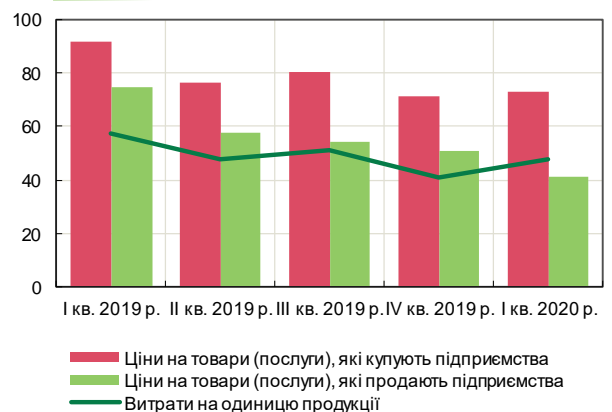
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

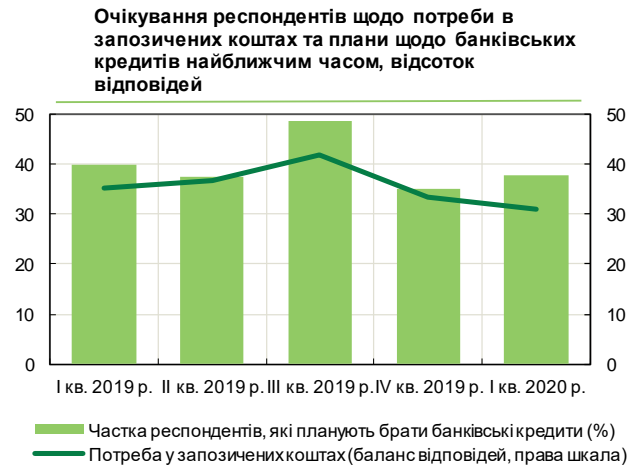
Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

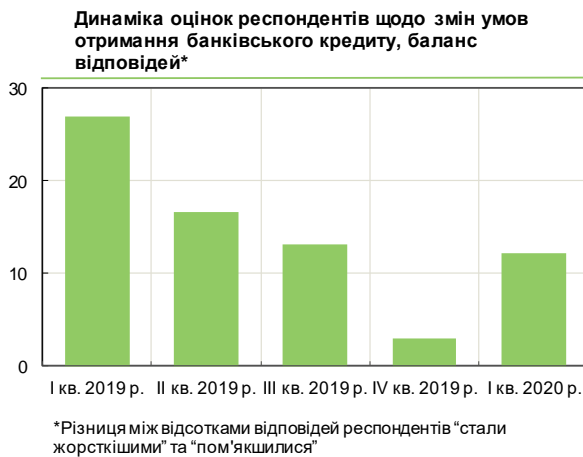
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

